

1 MEI 1932.

AFLEVERING 1

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en Dr. JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE :

J. HEIMANS. AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE :

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE :

2c OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

PRIJS PER HALFJAAR f 3.25.

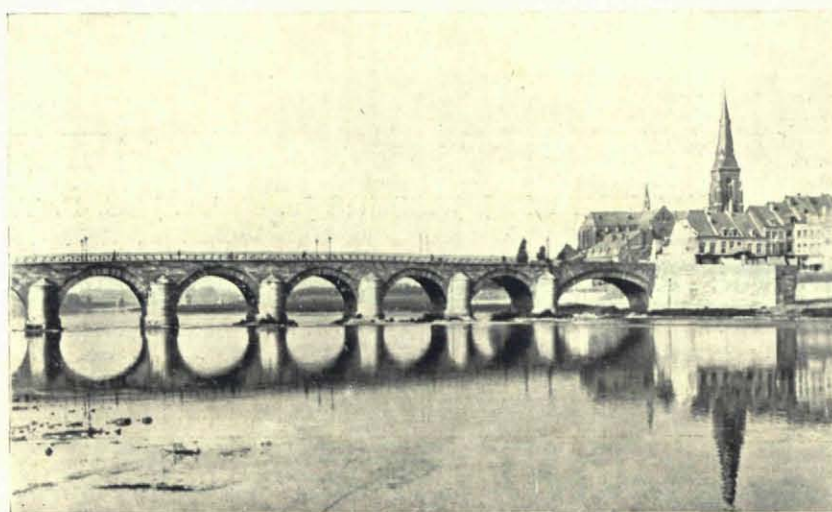
LIMBURGSCH LANDSCHAP.

Nog onlangs is het feit van het vijf en twintig jarig bestaan van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten een gereede aanleiding geweest om eens stil te staan bij hetgene er in deze jaren voor het behoud van natuurschoon is geschied en vast te stellen hoe zich in die jaren een toeneemende belangstelling ontwikkeld heeft, niet slechts bij een bijzondere groep van personen, die men in het algemeen als natuurliefhebbers kan aanduiden, maar ook bij hen, die geroepen zijn om de levensvoorwaarden en mogelijkheden van komende generaties te helpen opbouwen en die beginnen te begrijpen, dat ook de zorg vóór en de verhouding tot de natuur niet aan een stelselloos ontwikkelingsproces mag worden overgelaten, maar wel degelijk goed overwogen leiding verlangt.

Dat daarbij in toenemende mate plaatselijke belangen en omstandigheden een rol gaan spelen, is zonder meer begrijpelijk en evenzeer, dat het ondoenlijk en onpractisch is deze groeiende beweging van één punt uit doeltreffende leiding te willen geven. Onder den invloed van deze omstandigheden zijn naast de centrale en nationale organisatie van „Natuurmonumenten” achtereenvolgens een aantal gewestelijke

organisaties ontstaan, die door persoonlijke relaties met de eerste verbonden zijn en denzelfden geest ademen. Zoo ontstonden het Utrechtsch Landschap, It Fryske Gea, het Geldersch Landschap en in den loop van 1931 werden hieraan nog het Noord-Brabantsch en Limburgsch Landschap toegevoegd.

Onder deze neemt het laatste een zeer bijzondere en bevoorrechte plaats in. Zijn beteekenis en de kring, waarvoor zijne bemoeiingen bedoeld zijn, gaan in zijn geval ver boven het gewestelijke uit. Limburg — en vooral Zuid-Limburg — zijn namen, die voor duizenden en nog eens duizenden Nederlanders een zeer bijzonderen klank hebben verworven, die verbonden zijn met herinneringen aan zomertijden en Pinksterdagen vol van onvermengd genot in een natuur en landschap, die door hun

Maasbrug.

variatie en aard huns gelijken in de veel eentoniger gebieden dichter bij de Noordzee niet bezitten. Voor hoevelen is de eerste kennismaking met deze min of meer montane omgeving, met andere bodemsoorten, met nieuwe levensvormen en een welhaast ander klimaat zoo niet van blijvenden, dan toch zeker van vormenden invloed geweest.

En wie daaronder zich het Limburg van een kleine halve eeuw herinnert en het voorrecht hadden van tijd tot tijd weer eens in ons krijtlandje te mogen vertoeven, die zal zich wel dikwijls hebben afgevraagd, wat toch wel de toekomst voor de natuur van onze zoo bijzondere en bevoorrechte provincie in den schoot hield.

In steeds toenemende mate, vooral sinds den wereldoorlog, heeft zich hier de industrialisatie en de organiserende, nivelleerende civilisatie doen gelden: mijnschachten, fabrieken, wegen, kanalen etc.

Het grootste verlies, dat werd geleden is de onherroepelijke verminking van het

niet alleen nationale natuurmonument: den Pietersberg. En hoeveel is daarnaast niet nog vernield in het Zuiden, het Midden en het Noorden van het gewest; wat is er nog van de Peel over en hoe weemoedig klinkt niet in het oor van den botanicus de naam van Weert?

Werkelijk, velen hebben zich de laatste jaren angstig afgevraagd, hoe dat maar kon doorgaan, hoe lang het nog zou duren, voordat ook in het gewest zelve de oogen zouden opengaan. Limburg bezit toch immers tal van deskundige beoefenaars der biologie, aardkunde en archaeologie, vereenigd in het zoo gunstig bekende Natuur-

Kasteel Chaloen.

historisch Genootschap in Limburg. Zouden die dan maar steeds blijven toezien, dat hun mooie land langzaam maar zeker zijn natuur ten gronde liet gaan?

Neen — want eindelijk is er een grondige verandering ingetreden. Het goede voorbeeld elders, de vriendelijke overreding en goede verstandhouding met geestverwanten en medestanders uit „Holland” hebben thans dit heugelijk gevolg gehad, dat onder leiding van een aantal invloedrijke Limburgers met den Commissaris der Koningin in deze provincie als voorzitter en met medewerking van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Juni 1931 te Maastricht is opgericht de Stichting Het Limburgsch Landschap, die blijkens hare statuten zich ten doel stelt: het bevorderen van het behoud van Natuur- en Landschapsschoon in de provincie Limburg.

Als leden van het Bestuur der Stichting fungeeren thans de heeren:

M. Graaf de Marchant d'Ansembourg, te Amstenrade; Dr. H. J. Beckers, te Beek; Rector Jos. Cremers, te Maastricht; Ir. J. Th. J. Cuypers, te Roermond; E. D. van Dissel, te Utrecht; Mr. E. Franquinet, te Gulpen; Mr. Dr. W. F. J. Frowein, te Eys-Wittem; Dr. P. J. M. van Gils, te Roermond; Dr. W. Goossens, Rijksarchivaris,

Zinkviooltjes in de Geulvallei.

te Maastricht; Mr. A. Haex, te Heerlen; P. Hens, te Valkenburg; H. G. M. Hermans, te 's Gravenhage; Mr. E. O. J. M. Baron van Hövell tot Westerflier, te Maastricht; Mr. G. Janssens, te Linne; Mr. Ch. Janssens de Limpens, te Gulpen; Mr. E. Jaspar, te Maastricht; Dr. W. J. Jongmans, te Heerlen; Ir. D. J. Klink, te Heerlen; Dr. W. C. de Leeuw, te Bilthoven; Jos. Maenen, te Heerlen; Jhr. Mr. G. Michiels van Kessenich, te Roermond; Jhr. Mr. W. Michiels van Kessenich, te Vught; Jhr. E. van Nispen tot Sevenaer, te Eysden; H. Paris, te Maastricht; Mgr. Dr. H. A. Poels, te Heerlen; Mr. Dr. L. Regout, te Meerssen; Jhr. Mr. G. Ruys de Beerenbrouck, te Born; Notaris P. A. H. Rutten, te Heythuysen; H. J. J. Sengers, te Mook; W. J. H. Starmans, te Nuth; Dr. H. Schmitz S.J., te Valkenburg; Mr. P. G. van

Tienhoven, te Amsterdam; G. H. Waage, te Maastricht; J. M. H. F. H. Baron de Weichs de Wenne, te Wanssum; Dr. F. C. A. de Wever, te Nuth.

Deze namen vertoonen een verblijdende verscheidenheid van maatschappelijke positie en levensbeschouwing. Men krijgt den indruk, dat het in Limburg ernst is, de vraagstukken, die zich in verband met de metamorphose, welke zich in het Zuiden, het Midden en het Noorden van de provincie voltrekt, grondig te onderzoeken en naar hun oplossing te streven.

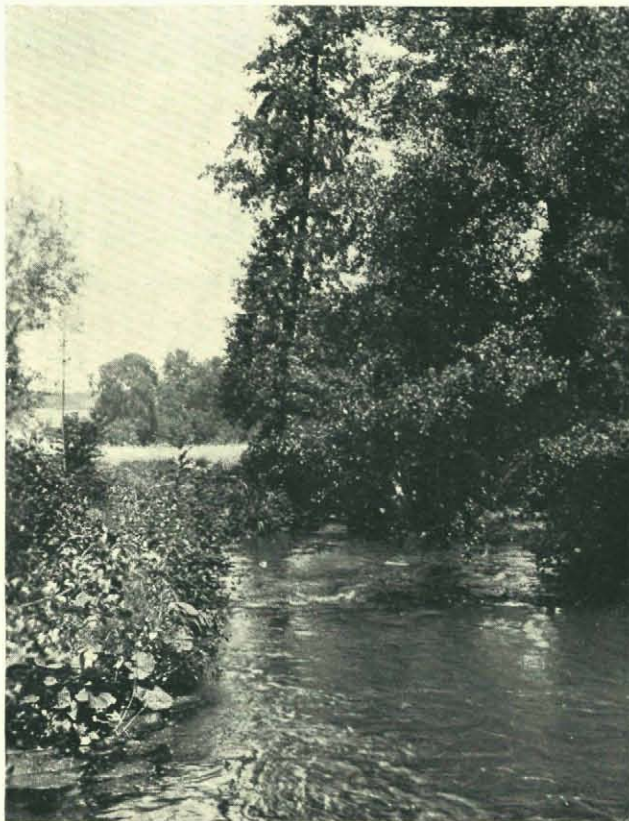
Reeds dadelijk is de Stichting voor een moeilijk probleem gesteld. Het stroomver-

koopbedrijf van de Staatsmijnen zoekt hoe op oeconomische wijze de energie behoefte tijdens de zoogenaamde spitsuren te dekken. Een der mogelijke oplossingen vordert de aanleg van een hoog en een laag gelegen waterreservoir en bij het zoeken naar een geschikte plaats is het oog op de Geulvallei ten Zuiden van Mechelen en de helling van het Maasterras bij Urmond gevallen. Beide uiterst interessante en belangrijke terreinen. Wij willen in dit artikel niet nader op deze zaak, die bovendien in handen van een zeer competente plaatselijke en van een nationale commissie is, ingaan, dan de moeilijkheden, die zich hier voordoen te vermelden en de jonge Stichting toe te wenschen, dat zij een waardige oplossing aan de hand zal weten te doen.

Een ander probleem, dat naar wij hopen door de Stichting spoedig ter hand zal worden genomen, betreft de vervuiling der Limburgsche beken. Niet slechts dat hieraan paal en perk gesteld moet worden, maar het euvel moet tot zoo geringe afmetingen als mogelijk is, terug gebracht worden. Dit zal, wij verhelen ons dat niet, van alle partijen veel goede wil en begrip, veel tact en geduld eischen, maar wij vertrouwen toch dat hier op den duur gunstige resultaten mogen worden verwacht.

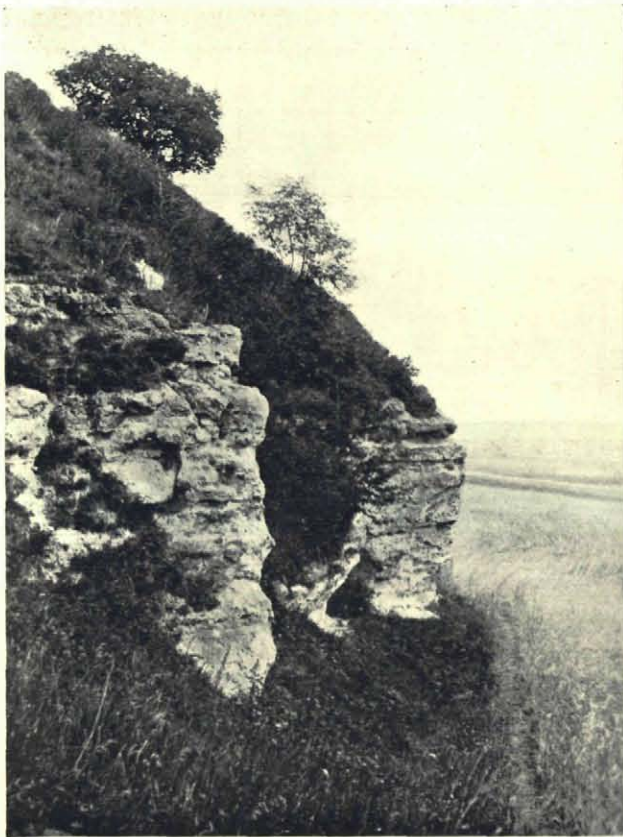
Een ander acuut gevaar vormt de voortdurende bedreiging van de steile zuidhelling van het beneden Geuldal van Meersen tot Valkenburg.

Talrijk zijn van Mook tot Epen de boschcomplexen, die, hoewel niet groot meer, voor behoud in aanmerking komen; de stille drassige hoekjes, waar een rijke flora stand houdt en die bij de thans in zwang zijnde reguleering der beken in het gedrang komen. Aan deze en hun bewoners zal de jeugdige Stichting haar aandacht moeten schenken. Haar taak is groot en mooi, maar er zal veel van haar werkkraft en van haar middelen worden geveegd.

De heldere Geul.

Alevel, zij heeft door de bijzondere beteekenis van het gebied daarbij een grooten voorsprong op andere gewestelijke organen voor natuurbehoud, omdat zij bij haar werk kan rekenen op de warme belangstelling van een groote kring van bewonderaars en

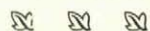

Schaesberg.

hieraan gevolg geven. Onze beste wenschen geleiden de Stichting bij haar mooie taak.
 Bilthoven, Mrt. 1932.

vrienden daarbuiten en wij vermoeden, dat er velen zijn, die zelfs onder de tegenwoordige omstandigheden nog wat zullen willen bijdragen om haar werk mogelijk te maken. Niet dat uit deze bedragen groote reservaten zullen kunnen of moeten worden verworven — daartoe moeten van geval tot geval de middelen langs anderen weg gezocht worden, — maar om haar in staat te stellen een effectieve propaganda en actie te voeren, preventief voor natuurbehoud te werken en de binnen haar bereik liggende problemen te bestudeeren. Wij wekken allen, die Limburg een warm hart toedragen, op om hun bijdrage te zenden aan den penningmeester van de stichting J. M. H. F. H. Baron de Weichs de Wenne te Wanssum (L.) of te storten op het gironummer van de stichting 183004 (Maas-tricht).

Mogen het er velen zijn, die
 W. C. DE LEEUW.

DE PLASSEN VAN NIEUWKOOP EN NOORDEN.

Het is nu bijna zestig jaar geleden, dat ik ze voor het eerst zag. Ik was toen een jongetje van een jaar of acht en woonde in Woerden. Bij heel prachtig zomerweer, als de gele lisschen bloeiden, overkwam het mij wel eens, dat ik niet naar school ging, onbekommerd om de gevolgen. Op een zoo'n dag ben ik toen den